

РЕЦЕНЗІЇ ТА ОГЛЯДИ

© **Олександр ДЕМ'ЯНЧУК**

НОВИЙ ПОГЛЯД НА НАЦИСТСЬКУ ОКУПАЦІЮ КИЄВА

[Рецензія на: Київ очима ворога: дослідження, документи, свідчення / Ін-т історії України НАН України, Меморіальний комплекс «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років»; редкол.: Л.В. Легасова (кер. проекту) та ін. – К., 2012. – 504 с.]

Проблема історії окупації Києва періоду Другої світової війни все ще потребує глибокого наукового дослідження. Праці, що були створені за радянських часів, значною мірою позначені ідеологічними штампами. Відкриття архівних фондів останніми десятиріччями значно розширило можливості дослідників історії нацистського окупаційного режиму на українських землях, проте ще багато її сторінок залишаються маловідомими й нез'ясованими. Через недостатність джерельної бази. Проблема об'єктивного й всебічного висвітлення історії Києва в контексті нацистської окупаційної доби потребує дослідження події зусібіч.

Над дослідженнями історії Києва в роки нацистської окупації тривалі роки тяжів баласт офіційних міфологем, які ескортом брехні оточили реальні факти й події з життя української столиці «під німцями». У повоєнних поколіннях державна пропаганда й історична наука виробили стійке стереотипне уявлення про життя в окупації як про час, що мав лише два аспекти – терор окупантів та героїчну боротьбу підпільників.

Науково-документальне видання «Київ очима ворога: дослідження, документи, свідчення» авторського колективу Інституту історії України НАН України та Меморіального комплексу «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років» презентує новий погляд на події, що відбувалися в Києві в 1941 – 1943 рр. На відміну від більшості радянських та пострадянських праць на згадану тематику, це дослідження є однією з небагатьох спроб показати період окупації з боку представників окупаційної влади.

Відзначимо чітку структуру книги, в якій розділ «Наукові дослідження» винятково базується на архівних та музейних першоджерелах. Переконані, що читачеві стануть у пригоді іменний покажчик і топонімічний список, а також

детальний науковий коментар до архівного блоку книги, за допомогою яких авторському колективу вдалося розкрити маловідомі широкому загалу факти з історії української столиці.

Головним стрижнем науково-документального видання є пріоритетне опублікування помісячних донесень начальника поліції безпеки та СД у Києві про ситуацію в Київському генеральному окрузі за 1942 – 1943 рр., а також фотосвідчення, які ілюструють різні картини з життя Києва – як окупантів, так і представників захопленого міста (уведення значного джерельного пласта до наукового обігу в майбутньому стане у пригоді для написання різноманітних довідок та розвідок з історії Києва періоду війни). Представлені архівні та музейні матеріали дають можливість читачеві поглянути на період окупації Києва очима вояка німецького Вермахту.

Також високої оцінки заслуговують наукові статті, в яких широким колом авторів висвітлено різноманітні сторінки життя киян у період нацистської окупації. У такий спосіб читач може ознайомитися з діяльністю окупаційної адміністрації та специфікою функціонування органів нацистського правопорядку в Києві, доторкнутися до культурного, освітнього, спортивного життя; перейнятися проблемами повсякдення представників радянського та українського націоналістичного підпілля.

Насамкінець хочеться зазначити, що спільне дослідження науковців Інституту історії України НАН України та Меморіального комплексу «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років» стало значним внеском у вітчизняну історіографію. Поєднання зусиль представників різних фахових інституцій становить підґрунтя для осмислення війни в нових вимірах, і насамперед – гуманітарному. На наше переконання, книга сприятиме наповненню полотна історичної пам'яті українського народу, увічненню та вшануванню багатомільйонних жертв Другої світової війни.